

Lakivaliokunnan mietintö n:o 25 hallituksen esityksestä kansainvälistä oikeusapua rikosasioissa koskevaksi lainsäädännöksi

Eduskunta on 25 päivänä toukokuuta 1993 lähettänyt lakivaliokuntaan valmistelevasti käsiteltäväksi otsikossa mainitun hallituksen esityksen n:o 61.

Valiokunnassa ovat olleet kuultavina lainsäädäntöneuvos Matti Savolainen ja lainsäädäntöneuvos Harri Palmén oikeusministeriöstä, vs. toimistopäällikkö, lainsäädäntöneuvos Ronald Wrede ulkoasiainministeriöstä, poliisiylitarkastaja Kaarle Lehmus sisäasiainministeriöstä, toimistopäällikkö Jan-Olof Nyholm keskusrikospoliisista, esittelijäneuvos Eva-Brita Björklund oikeuskanslerinvirastosta, oikeusneuvosmies Pirkko Kauppinen Helsingin raastuvanoikeudesta, professori Bengt Broms ja professori Allan Rosas.

Hallituksen esitys

Esityksessä ehdotetaan säädettäväksi laki kansainvälisestä oikeusavusta rikosasioissa. Laki koskisi haasteiden, kutsujen ja päätösten sekä muiden asiakirjojen tiedoksiantoa rikosasioissa, todistajien, asiantuntijoiden ja asianosaisten kuulemista ja muiden todisteiden vastaanottamista, syytetoimenpiteisiin ryhtymistä, rikosrekisteritietojen luovuttamista rikosasian käsittelyä varten sekä myös muuta sellaista kansainvälistä oikeusapua, joka on rikosasian käsittelyä varten tarpeen. Laki ei kuitenkaan koskisi rikoksen johdosta tapahtuvaa luovuttamista, vapausrangaistukseen tuomittujen siirtämistä eikä tuomittujen rikosoikeudellisten seuraamusten täytäntöönpanoa muussa valtiossa kuin siinä, jossa seuraamus on määrätty.

Samalla ehdotetaan muutettavaksi kansainvälisestä yhteistoiminnasta vapausrangaistusten täytäntöönpanossa annettua lakia, pakkokeinolakia ja eräitä muita lakeja.

Lakiehdotukset liittyvät, paitsi aikaisemmin voimaan saatettuun eurooppalaiseen yleissopi-

mukseen keskinäisestä oikeusavusta rikosasioissa vuodelta 1959, myös Suomen allekirjoittamiin Yhdistyneiden Kansakuntien 19 päivänä joulukuuta 1988 hyväksymään yleissopimukseen huumausaineiden ja psykotrooppisten aineiden laitonta kauppaa vastaan (*Wienin yleissopimus*) sekä Euroopan neuvoston yleissopimukseen rikoksen tuottaman hyödyn kätkemisestä, etsinnästä ja takavarikosta ja menettämisestä 8 päivältä marraskuuta 1990.

Tarkoituksena on, että lait tulevat voimaan samanaikaisesti edellä mainitun Wienin yleissopimuksen kanssa.

Valiokunnan kannanotot

Yleisperustelut

Hallituksen esityksen perusteluista ilmenevistä syistä ja saamansa selvityksen perusteella valiokunta pitää esitystä tarpeellisena ja tarkoituksenmukaisena. Esityksessä on tasapuolisesti ja kansainväliset vaatimukset täyttävällä tavalla otettu huomioon sekä rikostorjunnan tehokkuuden vaatimukset että yksilön oikeusturvavaatimukset. Näin ollen valiokunta puoltaa hallituksen esitykseen sisältyvien lakiehdotusten hyväksymistä seuraavin huomautuksin ja muutosehdotuksin.

Valvottu läpilasku. Wienin huumausaineita koskevan yleissopimuksen 11 artiklan mukaan sopimuspuolten on mahdollisuuksien mukaan, sikäli kuin kansallisen oikeusjärjestelmän keskeiset periaatteet sen sallivat, ryhdyttävä tarvittaaviin toimiin mahdollistaakseen kansainvälisen huumausaineiden valvotun läpilaskun (*controlled delivery*) rikokseen sekaantuneiden henkilöiden tunnistamiseksi ja rikosoikeudelliseen vastuuseen saattamiseksi.

Hallituksen esityksessä ei ole otettu kantaa siihen, onko Wienin yleissopimuksen 11 artiklassa tarkoitettu valvottu läpilasku sallittu käsiteltävänä olevan kansainvälistä oikeusapua rikosasioissa koskevan lakiehdotuksen perusteella.

Valiokunnan saaman selvityksen mukaan lakia valmisteltaessa on lähdetty siitä, että valvottu läpilasku on eräs lakiehdotuksen 1 §:n 2 momentin 6 kohdassa tarkoitettun muun rikosasian käsittelyä varten tarvittavan oikeusavun ja yhteistoiminnan muodoista. Tarkoituksena on, että valvottua läpilaskua koskevat järjestelyt tehdään tapauskohtaisesti ja siten kuin asianomaisten valtioiden viranomaisten kesken kussakin tapauksessa erikseen sovitaan.

Valiokunta hyväksyy nämä näkemykset ja katsoo, että eri viranomaisten on yhteistyössä neuvotellen sovittava niistä periaatteista, joita menettelyyn on sovellettava ennen kuin oikeusapua tässä tarkoituksessa ruvetaan antamaan.

Voimaantulo. Hallituksen esityksen perustelujen mukaan tarkoituksena on, että laki tulisi voimaan samaan aikaan kuin ratifiointia edellyttävä Wienin yleissopimus. Sen vuoksi lakiehdotuksen voimaantuloajankohdasta säädettäisiin asetuksella.

Hallituksen esityksen antamisen jälkeen Yhdistyneiden Kansakuntien turvallisuusneuvosto on hyväksynyt päätöslauselman 827 (1993), jolla perustetaan entisen Jugoslavian alueella tehtyjä, vakavia kansainvälisen humanitäärisen oikeuden loukkauksia käsittelevä kansainvälinen tuomioistuin. Päätöslauselma velvoittaa jäsenvaltioita ryhtymään kaikkiin tarpeellisiin valtiosäisiin lainsäädäntönsä mukaisesti toimenpiteisiin päätöslauselman ja tuomioistuimen perussäännön määräysten asettamien velvoitusten täyttämiseksi. Tuomioistuimen on määrä aloittaa toimintansa vuoden 1994 alusta.

Päätöslauselman veloitteen mukaisesti hallitus on antanut eduskunnalle esityksen laiksi entisen Jugoslavian alueella tehtyjä rikoksia käsittelevän kansainvälisen tuomioistuimen toimivallasta ja tuomioistuimelle annettavasta oikeusavusta (HE 278), joka on nyt samanaikaisesti lakivaliokunnan käsiteltävänä. Kun tuossa lakiehdotuksessa viitataan hallituksen esityksissä kansainvälistä oikeusapua rikosasioissa koskeksi lainsäädännöksi (HE 61) ja laiksi oikeudenkäyntiin ja esitutkintaan osallistuvien henkilöiden koskemattomuudesta eräissä tapauksissa (HE 62) ehdotettuihin lakeihin, nämä kaikki lait on saatettava voimaan vuoden 1994 alusta.

Valiokunta ehdottaa jäljempänä eri lakien voimaantulosäännösten tarkistamista niin, että kaikki lait voidaan suoraan saattaa voimaan 1 päivänä tammikuuta 1994.

Yksityiskohtaiset huomautukset

1. Laki kansainvälisestä oikeusavusta rikosasioissa

7 §. Oikeusapupyynnön muoto ja sisältö. Pykälän 1 momentin mukaan Suomen viranomaisille osoitettu oikeusapupyyntö voidaan lähettää myös telesanomana.

Lainsäädännön yhtenäisyyden vuoksi valiokunta ehdottaa, että momentissa käytetään ilmaisua ”sähköisenä viestinä”. Tämä vastaa sähköisen viestinnän ja automaattisen tietojenkäsittelyn käyttämisestä yleisissä tuomioistuimissa annetussa laissa (594/93) omaksuttua terminologiaa. Termiä sähköinen viestintä on tässä yhteydessä kuitenkin tulkittava yleiskielen mukaisesti niin laajasti, että sen piiriin kuuluvat telekopion ja sähköpostin lisäksi myös telex-sanomat.

12 §. Ehdottomat kieltäytymisperusteet ja

13 §. Harkinnanvaraiset kieltäytymisperusteet. Näissä pykälissä on säännökset siitä, milloin oikeusavun antamisesta on aina kieltäydyttävä ja milloin oikeusavun antamisesta voidaan kieltäytyä.

Pykälää koskevien perustelujen täydennykseksi valiokunta toteaa, että näitä säännöksiä täydentää 30 §:n 2 momentin säännös, jonka mukaan ehdotettu laki ei voimaan tullessaan rajoita tai estä antamasta oikeusapua Suomea velvoittavien voimassa olevien valtiosopimusten mukaan tai niin kuin siitä on erikseen säädetty.

14 §. Oikeusavun epäamisestä päättäminen ja muutoksenhaku. Alioikeusuudistuksesta aiheutuineisiin muutoksiin viitaten valiokunta ehdottaa, että pykälän 2 momentissa käytetty sana ”alioikeus” selvyuden vuoksi korvataan sanalla ”käräjäoikeus”.

17 §. Tiedoksiannon toimittaminen. Valmisteltaessa pykälän edellyttämiä asetuksen säännöksiä on havaittu, että pykälän 1 momentin säännös ensisijaisesta tiedoksiannottavasta on tarpeeton. Tämän vuoksi valiokunta ehdottaa säännöksen poistamista 1 momentista.

18 §. *Kutsun tiedoksiantamisesta kieltäytyminen.* Epäselvyyksien välttämiseksi valiokunta ehdottaa, että pykälän otsikon ja varsinaisen lakitekstin alku tarkistetaan niin, että ne alkavat sanoilla ”*Haasteen tai kutsun . . .*”

30 §. *Lain voimaantulo.* Pykälän 1 momentin mukaan lain voimaantuloajankohdasta säädetään asetuksella. Edellä yleisperusteluissa lausuttuun viitaten valiokunta ehdottaa säännöksen muuttamista niin, että laki voi tulla suoraan voimaan vuoden 1994 alusta.

2. Laki todistelusta ulkomaan viranomaisen edessä rikosasioissa sekä ulkomaan viranomaiselle sellaisissa asioissa annettavasta virka-avusta annetun lain kumoamisesta ja

4. Laki keskinäistä oikeusapua rikosasioissa koskevan eurooppalaisen yleissopimuksen eräiden määräysten hyväksymisestä sekä Suomen ja ulkomaan viranomaisten keskinäisestä oikeusavusta rikosasioissa eräissä tapauksissa annetun lain muuttamisesta

Edellä yleisperusteluissa lausuttuun viitaten valiokunta ehdottaa, että 2. ja 4. lakiehdotuksen voimaantulosäännöksen määräys lain voimaantuloajankohdan säätämisestä asetuksella korvataan tavanomaisella voimaantuloajan suoraan ilmaisevalla säännöksellä.

5. Laki oikeudenkäymiskaaren muuttamisesta

Alioikeusuudistukseen liittyvien, hallituksen esityksen antamisen jälkeen voimaan tulleiden oikeudenkäymiskaaren muutosten johdosta valiokunta ehdottaa lakiehdotuksen *kaikkiin pykäliin ja johtolauseeseen* lakitekniisiä tarkistuksia.

Voimaantulosäännöstä valiokunta ehdottaa muutettavaksi edellä yleisperusteluissa kerrotusta syystä.

6. Laki kansainvälisestä yhteistoiminnasta vapausrangaistusten täytäntöönpanossa annetun lain muuttamisesta

8 §. Alioikeusuudistuksen johdosta valiokunta ehdottaa, että pykälässä sana ”raastuvan oikeus” korvataan sanalla ”kärjäoikeus”.

14 §. Pykälän mukaan tässä laissa tarkoitettu täytäntöönpano tapahtuu Suomessa niin kuin Suomen tuomioistuimen antaman lainvoimaisen tuomion täytäntöönpanosta säädetään. Tämän mukaan vieraan valtion tuomioistuimen päätöksellä menetetyksi tuomittu esine tai omaisuus menisi aina Suomen valtiolle, jos vieraan valtion tuomioistuimen määräämä menettämisseuraamus määrättäisiin pantavaksi Suomessa täytäntöön. Asiaan ei siten vaikuttaisi, mitä vieraassa valtiossa annetuissa päätöksissä tältä osin olisi mahdollisesti määrätty.

Wienin huumausainesopimuksessa (1988; 5 artiklan 5 kappaleen b.ii. kohta) sekä Euroopan neuvoston konfiskaatiosopimuksessa (1990; 15 artikla) on kuitenkin nimenomaisesti edellytetty mahdolliseksi, että valtiot voivat sopia myös toisin, eli esimerkiksi, että menetetyksi tuomittu omaisuus taikka osa siitä luovutetaan täytäntöönpanoa pyytäneelle valtiolle.

Valiokunta katsoo, että tämä mahdollisuus on syytä sisällyttää myös Suomessa lakiin, koska vieraat valtiot tuskin pyytäisivät menettämisseuraamuksen täytäntöönpanoa Suomessa, jos tuloksena olisi aina se, että pyynnön esittäneen valtion tuomioistuimen menetetyksi tuomitsema omaisuus menisi Suomen valtiolle. Tällöin olisi myös mahdollista päästä vastavuoroisesti järjestykseen, joiden mukaan Suomen tuomioistuimen menetetyksi tuomitsema omaisuus, esimerkiksi rikoksen kautta saatu hyöty, voitaisiin joko kokonaan tai osittain saada palautetuksi Suomeen, kun tällaista suomalaista menettämisseuraamusta pyydetään pantavaksi täytäntöön vieraassa valtiossa.

Valiokunta ehdottaa, että pykälän 1 momentista poistetaan turha on-sana ja että pykälään lisätään seuraava uusi 2 momentti: ”Kun vieraan valtion tuomioistuimen määräämä menettämisseuraamus pannaan Suomessa täytäntöön, menee menetetyksi tuomittu omaisuus tai esine Suomen valtiolle. Vieraan valtion viranomaisen pyynnöstä oikeusministeriö voi kuitenkin päättää, että omaisuus, osa siitä tai menetetyksi tuomittu esine luovutetaan vieraalle valtiolle.”

Voimaantulosäännös. Edellä yleisperusteluissa lausuttuun viitaten valiokunta ehdottaa voimaantulosäännöksen muuttamista.

Johtolause. Valiokunnan edellä 14 §:ään ehdottamasta lisäyksestä seuraa, että myös johtolause on tarkistettava.

7. Laki pakkokeinolain muuttamisesta

6 a §. *Hukkaamiskiellosta ja vakuustakavarikosta päättäminen vieraan valtion oikeusapupyynnön johdosta.* Alioikeus uudistuksen takia valiokunta ehdottaa, että pykälän 2 momentissa sana ”tuomioistuimien” korvataan sanalla ”käräjäoikeus”.

15 a §. *Takavarikosta päättäminen vieraan valtion oikeusapupyynnön johdosta.* Pykälän 1 momentin mukaan esine tai asiakirja voidaan vieraan valtion viranomaisen pyynnöstä takavarikoida, jos se voi olla todisteena pyynnön esittäneen vieraan valtion viranomaisen käsiteltävänä olevassa rikosasiassa.

Valiokunta ehdottaa momentin tarkistamista pakkokeinolain 4 luvun 1 §:ää vastaavasti siten, että takavarikko voidaan myös vieraan valtion viranomaisen pyynnöstä toimittaa silloin, kun

esine tai asiakirja ”on rikoksella joltakulta viety”.

Lisäksi valiokunta ehdottaa, että alioikeus uudistuksen johdosta pykälän 2 momentissa sana ”tuomioistuimien” korvataan sanalla ”käräjäoikeus”.

Voimaantulosäännös. Edellä yleisperusteluissa lausuttuun viitaten valiokunta ehdottaa voimaantulosäännöksen muuttamista.

Edellä esitetyn perusteella lakivaliokunta kunnioittavasti ehdottaa,

että lakiehdotus n:o 3 hyväksyttäisiin muuttamattomana ja

että lakiehdotukset n:ot 1, 2 ja 4—7 hyväksyttäisiin näin kuuluvina:

1.

Laki

kansainvälisestä oikeusavusta rikosasioissa

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 luku

Yleisiä säännöksiä

1—6 §

(Kuten hallituksen esityksessä)

2 luku

Oikeusavun antaminen

7 §

Oikeusapupyynnön muoto ja sisältö

Vieraan valtion viranomaisen Suomen viranomaiselle osoittama oikeusapupyynnön voidaan tehdä kirjallisesti, teknisenä tallenteena tai suullisesti ja se voidaan lähettää myös *sähköisenä viestinä*. Jos oikeusapupyynnön tarkoittaa haasteen, kutsun, päätöksen tai muun asiakirjan tiedoksi antamista, on pyyntöön kuitenkin aina liitettävä tai pyynnön yhteydessä toimitettava tiedoksi annettava asiakirja. Jos pyynnön tai siihen liittyvän asiakirjan oikeaperäisyydestä tai

sisällöstä syntyy epäilystä, voi oikeusministeriö tai toimivaltainen viranomainen pyytää, että pyyntö vahvistetaan tarvittavilta osilta kirjallisesti. Oikeusapupyynnön ja siihen liittyviä asiakirjoja ei tarvitse laillistaa.

(2 ja 3 mom. kuten hallituksen esityksessä)

8—13 §

(Kuten hallituksen esityksessä)

14 §

Oikeusavun epäämisestä päättäminen ja muutoksenhaku

(1 mom. kuten hallituksen esityksessä)

Jos *käräjäoikeus* on päättänyt, että oikeusapua ei anneta, voi oikeusministeriö saattaa asian hovioikeuden tutkittavaksi tyytymättömyyttä ilmoittamatta ja noudattaen soveltuvin osin, mitä valituksen tekemisestä *käräjäoikeuden* ratkaisuun säädetään. Jos hovioikeus on päättänyt, että oikeusapua ei anneta, voi oikeusministeriö saattaa asian korkeimman oikeuden tutkittavaksi valituslupaa pyytämättä ja noudattaen,

mitä valituksen tekemisestä hovioikeuden ratkaisuun säädetään. Päätökseen oikeusavun epäämisestä muissa tapauksissa ei saa hakea muutosta.

15 ja 16 §

(Kuten hallituksen esityksessä)

3 luku

Erinäiset säännökset oikeusavun antamisesta

17 §

Tiedoksiannon toimittaminen

Asiakirjan tiedoksianto toimitetaan (*poist.*) noudattaen sitä menettelyä, jota Suomen lain mukaan on vastaavan asiakirjan tiedoksiannossa noudatettava, taikka noudattaen pyynnössä esitettyä erityistä menettelyä, jos tätä ei voida pitää Suomen lainsäädännön vastaisena. Asiakirjan tiedoksiannosta on annettava todistus, josta tulee käydä ilmi tiedoksiannon aika, paikka ja tapa sekä se, kenelle asiakirja on annettu tiedoksi ja kenelle asiakirja on jätetty.

(2 ja 3 mom. kuten hallituksen esityksessä)

18 §

Haasteen tai kutsun tiedoksiannosta kieltäytyminen

Haasteen tai kutsun tiedoksiannosta voidaan kieltäytyä, jos kutsua ja siihen mahdollisesti liitettyjä muita tiedoksi annettavia asiakirjoja ei

ole toimitettu pyynnön vastaanottaneelle Suomen viranomaiselle niin ajoissa, että kutsutulla on ollut käytettävissään kohtuullisesti aikaa saapua kuultavaksi. Tiedoksianto voidaan kuitenkin toimittaa, jos se, jolle asiakirja on annettava tiedoksi, suostuu ottamaan asiakirjan vastaan.

19—25 §

(Kuten hallituksen esityksessä)

4 luku

Erinäiset säännökset oikeusavun pyytämisestä vieraalta valtiolta

26—28 §

(Kuten hallituksen esityksessä)

5 luku

Tarkemmat säännökset ja määräykset sekä lain voimaantulo

29 §

(Kuten hallituksen esityksessä)

30 §

Lain voimaantulo

Tämä laki tulee voimaan *päivänä*
kuuta 1994.

(2 ja 3 mom. kuten hallituksen esityksessä)

2.

Laki

todistelusta ulkomaan viranomaisen edessä rikosasioissa sekä ulkomaan viranomaiselle sellaisissa asioissa annettavasta virka-avusta annetun lain kumoamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 §

(Kuten hallituksen esityksessä)

2 §

Tämä laki tulee voimaan *päivänä*
kuuta 1994.

4.

Laki

keskinäistä oikeusapua rikosasioissa koskevan eurooppalaisen yleissopimuksen eräiden määräysten hyväksymisestä sekä Suomen ja ulkomaan viranomaisen keskinäisestä oikeusavusta rikosasioissa eräissä tapauksissa annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

kumotaan keskinäistä oikeusapua rikosasioissa koskevan eurooppalaisen yleissopimuksen eräiden määräysten hyväksymisestä sekä Suomen ja ulkomaan viranomaisen keskinäisestä oikeusavusta rikosasioissa eräissä tapauksissa 23 päivänä toukokuuta 1980 annetun lain (284/80) 3—7 § sekä muutetaan 2 §:n 1 momentti seuraavasti:

2 §
(Kuten hallituksen esityksessä)

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä
kuuta 1994.

5.

Laki

oikeudenkäymiskaaren muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

kumotaan oikeudenkäymiskaaren 12 luvun 34 §, sellaisena kuin se on 22 päivänä heinäkuuta 1991 annetussa laissa (1052/91), sekä

muutetaan oikeudenkäymiskaaren 11 luvun 21 §:n 2 momentti sekä 17 luvun 26 a §:n 2 ja 3 momentti sekä 51 §:n 1 momentti, sellaisina kuin ne ovat, 11 luvun 21 §:n 2 momentti 22 päivänä heinäkuuta 1991 annetussa laissa (1056/91) ja 17 luvun 26 a §:n 2 ja 3 momentti 4 päivänä heinäkuuta 1975 annetussa laissa (520/75) sekä 17 luvun 51 §:n 1 momentti 22 päivänä heinäkuuta 1991 annetussa laissa (1052/91), seuraavasti:

11 luku

Haasteesta ja sen tiedoksi antamisesta

21 § (uusi)

Haaste ja kutsu lähetetään vieraan valtion viranomaiselle tiedoksiantoa varten siten kuin kansainvälisestä oikeusavusta rikosasioissa annetussa laissa (/) säädetään.

22 a §
(Poist.)

17 luku

Todistelusta

26 a §

Kutsua on pyydetävä käräjäoikeuden kansliaan annettavalla hakemuksella. Kutsu on lähetettävä tuomarin toimesta tiedoksiantoa varten sen maan viranomaiselle, missä todistaja oleskelee, niin kuin siitä on erikseen säädetty tai sovittu.

(3 mom. kuten hallituksen esityksessä)

51 §

Mitä (poist.) 26 a, 31 ja 33 §:ssä, (poist.) 34 §:n 2 momentissa sekä 41 §:ssä säädetään, on soveltuvin osin voimassa myös asiantuntijasta.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä
kuuta 1994.

6.

Laki**kansainvälisestä yhteistoiminnasta vapausrangaistusten täytäntöönpanossa annetun lain muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

kumotaan kansainvälisestä yhteistoiminnasta vapausrangaistusten täytäntöönpanossa 16 päivänä tammikuuta 1987 annetun lain (21/87) 9 §:n 3 momentti,

muutetaan lain nimike, 1 ja 3 §, 6 §:n 2 kohta, 7 ja 8 §, 9 §:n 1 momentti, 11 §, 13 §:n 1 momentti, 14 §:n 1 momentti, 19—22 sekä 25 §, sekä

lisätään lakiin uusi 9 a ja 9 b §, (*poist.*) 13 §:ään uusi 3 momentti sekä 14 §:ään uusi 2 momentti, jolloin nykyinen 2 momentti siirtyy 3 momentiksi, seuraavasti:

Laki**kansainvälisestä yhteistoiminnasta eräiden rikosoikeudellisten seuraamusten täytäntöönpanossa**

1 §

(Kuten hallituksen esityksessä)

Edellytykset

3 ja 6 §

(Kuten hallituksen esityksessä)

Täytäntöönpanon jatkaminen

7 §

(Kuten hallituksen esityksessä)

Seuraamuksen muuntaminen

8 §

Vaatus vieraassa valtiossa tuomitun seuraamuksen muuntamisesta Suomessa täytäntöön pantavaksi seuraamukseksi tutkitaan Helsingin käräjäoikeudessa. Vaatimuksen seuraamuksen muuntamisesta tekee syyttäjä oikeusministeriön pyynnöstä.

9—9 b, 11 ja 13 §

(Kuten hallituksen esityksessä)

Erityisiä säännöksiä

14 §

Tässä laissa tarkoitettu täytäntöönpano tapahtuu Suomessa niin kuin Suomen tuomioistuimen antaman lainvoimaisen tuomion täytäntöönpanosta (*poist.*) säädetään.

Kun vieraan valtion tuomioistuimen määräämä menettämisseuraamus pannaan Suomessa täytäntöön, menee menetetyksi tuomittu omaisuus tai esine Suomen valtiolle. Vieraan valtion viranomaisen pyynnöstä oikeusministeriö voi kuitenkin päättää, että omaisuus, osa siitä tai menetetyksi tuomittu esine luovutetaan vieraalle valtiolle. (Uusi 2 mom.)

19—22 ja 25 §

(Kuten hallituksen esityksessä)

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä
kuuta 1994.

7.

Laki

pakkokeinolain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

kumotaan 30 päivänä huhtikuuta 1987 annetun pakkokeinolain (450/87) 4 luvun 12 § sekä lisätään lain 3 lukuun uusi 6 a § ja 4 lukuun uusi 15 a § seuraavasti:

3 luku

Hukkaamiskielto ja vakuustakavarikko

6 a §

Hukkaamiskiellosta ja vakuustakavarikosta päättäminen vieraan valtion oikeusapupyynnön johdosta

(1 mom. kuten hallituksen esityksessä)

Hukkaamiskiellosta ja vakuustakavarikosta päättää sen paikkakunnan *käräjäoikeus*, missä vastaajalla on omaisuutta, joka voidaan panna hukkaamiskiellon alaiseksi tai vakuustakavarikkoon, taikka missä asian käsittely muutoin voi tarkoituksenmukaisesti tapahtua. Kun tuomioistuin päättää panna omaisuutta hukkaamiskieltoon tai vakuustakavarikkoon, on sen samalla asetettava määräaika, jonka hukkaamiskielto tai vakuustakavarikko on voimassa. Tuomioistuin saa 1 momentissa mainitun viranomaisen ennen määräajan päättymistä tekemästä pyynnöstä pidentää tätä määräaika.

(3 mom. kuten hallituksen esityksessä)

4 luku

Takavarikko

15 a §

Takavarikosta päättäminen vieraan valtion oikeusapupyynnön johdosta

Esine tai asiakirja voidaan vieraan valtion viranomaisen pyynnöstä takavarikoida, jos se voi olla todistena pyynnön esittäneen vieraan valtion viranomaisen käsiteltävänä olevassa rikosasiassa *taikka se on rikoksella joltakulta viety*. Esine voidaan takavarikoida, jos se on vieraan valtion tuomioistuimen antamalla päätöksellä julistettu rikoksen johdosta menetetyksi taikka jos voidaan aiheellisesti olettaa, että esine tullaan julistamaan rikoksen johdosta menetetyksi vieraan valtion viranomaisen käsiteltävänä olevassa asiassa.

Takavarikoimisesta päättäneen viranomaisen on viikon kuluessa saatettava takavarikoimista koskeva päätös sen paikkakunnan *käräjäoikeuden* vahvistettavaksi, missä takavarikointi on toimitettu. Päättäessään vahvistaa takavarikon on tuomioistuin samalla asetettava määräaika, jonka takavarikko on voimassa. Tuomioistuin saa takavarikoimisesta päättäneen viranomaisen ennen määräajan päättymistä tekemästä pyynnöstä pidentää tätä määräaika.

(3 ja 4 mom. kuten hallituksen esityksessä)

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä
kuuta 1994.

Helsingissä 10 päivänä joulukuuta 1993

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa varapuheenjohtaja Halonen ja jäsenet Hassi, Häkämies, Komi, Luhtanen,

Mäkelä, Mölsä, Polvi, Rossi, Savela, Seivästö, Suhola, Tykkyläinen, Viljanen ja Vuoristo.